

Rapport 2019:13

Marknadskontroll av våningssängar och höga sängar

2019:13 Marknadskontroll av våningssängar och höga sängar
Konsumentverket 2019

Ansvariga handläggare: Maria Holmberg (projektledare), Jonas Eriksson,
Lena Bäcklund Gillstedt, Åsa Persson, Anna Stridsberg

Sammanfattning

Konsumentverket är en marknadskontrollerande myndighet i Sverige som genomför marknadskontrollerande tillsyn främst genom stickprovskontroller inom olika produktgrupper. Varorna kontrolleras bland annat genom provning utförd vid testlaboratorium eller genom dokumentkontroll.

Våningssängar och höga sängar används av både vuxna och barn. Dessa varor omfattas av europeisk lagstiftningen genom krav som ställs i det allmänna produktsäkerhetsdirektivet 2001/95/EG¹. I Sverige har kraven i direktivet implementerats genom produktsäkerhetslagen SFS 2004:451.

Totalt ingick 17 sängar i marknadskontrollen. Nio sängar kontrollerades vid testlaboratorium mot krav i standarden för våningssängar och höga sängar SS-EN 747-1:2012+A1:2015. En säng levererades aldrig till testlaboratoriet av tillverkaren och har därmed inte kunnat provas. De återstående sju sängarna kontrollerades genom dokumentationsgranskning.

Endast en säng av de 17 som ingick i marknadskontrollen bedömdes som säker eftersom företaget kunde uppvisa flera protokoll med godkänt resultat från provning av sängen mot standarden. Den aktuella sängen provades inte vid testlaboratorium, utan ingick i dokumentkontrollen.

Femton av 17 företag i marknadskontrollen har inte kunnat uppvisa provningsprotokoll för sina respektive sängar.

Samtliga sängar som kontrollerades vid testlaboratoriet underkändes vid provningen.

Fem av de provade sängarna har ett stort antal brister som indikerar att sängarna inte har kontrollerats tidigare enligt gällande säkerhetsstandard, detta med tanke på att det finns brister i både materialhållfasthet, felaktig utformning och mått på konstruktionen, otillåtna öppningar som inte uppfyller uppsatta säkerhetskrav i gällande standard. För dessa fem sängar har Konsumentverket begärt att återkallelse ska genomföras från konsument.

Exempel på brister som hittades vid provningen

- Farliga öppningar i skyddsbrädorna där barn kan glida ut genom öppningar och sedan bli hängande i huvudet och riskera att hängas/strypas.
- Lösa ribbor i övre sängbotten som kan flyttas ur position och få hela sängbotten att rasa ner.
- Uppstickande hörnstolpar där kläder kan fastna och orsaka fallolyckor eller stryprisker.
- Brister i hållfastheten på sängbotten och fallskydd.
- Öppning för stegen är placerad på sängens kortsida vilket kan öka fallrisken.
- Den övre bädden kan med låg kraft lyftas upp från den undre bädden, och därmed hamna ur position och välta ner.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet

- Fällmekanism på bädd som kan omvandlas till soffa där fingrar kan komma i kläm och riskera att bli amputerade.

För sex sängar i dokumentkontrollen kunde företagen inte uppvisa att sängen var säker och dessa blev belagda med säljstopp fram till dess företagen kan visa att sängen är säker.

Den slutsats som Konsumentverket har dragit av projektet och handläggningen av ärenden med motparter både i Sverige och inom EU är att:

- Flera företag i Sverige och inom EU tar inte sitt ansvar att säkerställa att de möbler som de sätter på den svenska/europeiska marknaden är säkra.
- Det är få tillverkare som har kunnat visa upp dokument som styrker att sängarna uppfyller gällande EU-standard.
- Återförsäljare av våningssängar och höga sängar ställer inte tillräckligt dokumentationskrav på sin tillverkare och leverantörer att visa upp dokument som verifierar att varorna är säkra.
- Det är viktigt att genomföra marknadskontroll inom området möbler eftersom det uppenbarligen finns stora brister på varor som riktar sig till konsumenter.

I marknadskontrollen har en av tillverkare i sent skede skickat in en provningsrapport med godkänt resultat på samma säng som provat i vår marknadskontroll. Våningssängen har fått ett godkänt resultat hos ett testlaboratorium trots att sängen med omöjlighet kan uppfylla säkerhetskrav i standarden på flera provningspunkter. Eftersom Konsumentverket anser att det är allvarligt att en säng kan få en testrapport med godkänt resultat av ett testlaboratorium trots att sängen inte uppfyller kraven i standarden har myndigheten valt att skickat ett formellt klagomål till testlaboratoriets huvudkontor i Europa om denna felaktighet.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	1
1.1	Marknadskontroll och lagstiftning	1
1.2	Varför är kontroll av våningssängar angeläget?	2
2	Syfte	3
3	Metod och urval	4
3.1	Definition	5
4	Krav vid provning	6
5	Provning av sängar	7
5.1	Provning av sängar	7
6	Resultat från provningen av sängar	9
6.1	Resultat för sängar som provats vid testlaboratorium	9
6.2	Exempel på brister som hittades vid provningen	9
7	Dokumentkontroll av sängar	12
7.1	Dokumentkontroll	12
8	Resultat för sängar i dokumentkontroll	13
8.1	Exempel på brister som hittades vid dokumentkontrollen	13
9	Diskussion	15
10	Bilagor	17

1 Bakgrund

1.1 Marknadskontroll och lagstiftning

Medlemsstater inom EU är skyldiga att utföra marknadskontroll av produkter som tillhandahålls på den nationella marknaden och se till att de produkter som saluförs uppfyller de säkerhetskrav som satts upp inom EU. Konsumentverket är en av flera marknadskontrollerande myndigheter i Sverige.

Alla EU-länder har samma krav i sin lagstiftning om att endast säkra varor får säljas, detta har säkerhetsställts genom att medlemsländerna implementerat det allmänna produktsäkerhetsdirektivet 2001/95/EG in i den egna landets lagstiftning. EU-kommissionen har publicerat en lista där alla länder har angett hur implementeringen i respektive lands lagstiftning har genomförts och den återfinns på samma sida som publiceringen av produktsäkerhetsdirektivet².

Konsumentverket genomför marknadskontroll främst i form av stickprov inom olika produktgrupper. Varorna kontrolleras bland annat genom provning vid testlaboratorium eller genom dokumentgranskning.

Våningssängar och höga sängar används av både barn och vuxna. Dessa varor omfattas av lagstiftningen inom Europa genom krav som ställs i det allmänna produktsäkerhetsdirektivet 2001/95/EG³. I Sverige har kraven i direktivet implementerats in i landets lagstiftning genom upprättandet av produktsäkerhetslagen SFS 2004:451. Lagen anger att varor som tillhandahålls av näringsidkare skall vara säkra och det finns paragrafer⁴ i lagen som hänvisar till säkerhetsstandarder särskilt ska beaktas vid bedömningen om en varus är säkerhet.

För att omhänderta de risker som anses som de mest allvarliga, i synnerhet för barn, har i en europastandard för våningssängar tagits fram inom standardiseringsorganisationen CEN⁵. Standarden har ett mandat med beteckningen M201⁶ som innebär att EU-kommissionen gav uppdraget till CEN att ta fram en säkerhetsstandard för våningssängar. Standarden är antagen i de flesta länderna inom EU. Konsumentverket har kontrollerat våningssängar/höga sängar mot krav som ställs i standarden för våningssängar och höga sängar SS-EN 747-1:2012+A1:2015^{7 & 8}.

² Dokumentet för implementeringen hittas vid sökning efter "Document 32001L0095" och rubriken National transposition/National transpositions by Member State.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/NIM/?uri=CELEX:32001L0095>.

³ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet

⁴ Produktsäkerhetslagen (2004:451), 11§ och 12§.

⁵ CEN- European Committee for Standardization.

⁶ M/201 Mandate in the field of standardisation to CEN, CENELEC and ETSI relative to safety of consumers – Bunk beds,

⁷ SS-EN 747-1:2012+A1:2015 Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 1: Krav på säkerhet, hållfasthet och hållbarhet

⁸ SS-EN 747-2:2012+A1:2015 Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 2: Provningsmetoder

Konsumentverket har under många år deltagit aktivt i arbetet med standardisering av möbler/barnmöbler i Sverige inom arbetsgruppen SIS⁹ Tekniska kommitté 391 Möbler och även den europeiska standardiseringen inom arbetsgruppen Technical Committee CEN¹⁰/ 207/WG2 Requirements for Children's & Nursery Furniture. Konsumentverket har tillgång till aktuella standarder och använder dessa i handläggning av tillsynsärenden, marknadskontroller och vid riskvärderingar.

1.2 Varför är kontroll av våningssängar angeläget?

I en tidigare marknadskontroll (år 2008) konstaterade Konsumentverket att flera sängar inte uppfyllde de gällande säkerhetskraven. Myndigheten gjorde därför bedömningen att det var angeläget att undersöka hur dagens sängar uppfyller kraven.

Konsumentverket bedömer att svenska konsumenters köpmönster för inköp av möbler har förskjutits under de senaste 10 åren från fysiska köp i butik till att en större andel av inköpen främst sker via webbutiker på internet.

Utbudet av våningssängar på den svenska marknaden har under de senaste 10 åren ökat i snabb takt i samband med att internet som försäljningsplats har etablerats. Detta innebär att det finns fler försäljningsställen och fler aktörer på marknaden som tillhandahåller våningssängar/höga sängar till svenska konsumenter. Många företag som riktar sig till svenska konsumenter har inte sitt företag lokaliserat inom Sveriges gränser och för konsumenten är det inte alltid lätt att förstå från vilket land sängen har köpts.

Många svenska företag har försäljning av sängar via sina egna webbutiker men de har själva inte något eget lager eller fysisk kontroll eller kontakt med varorna. Efter beställning från kund skickas beställningen vidare till tillverkaren som i sin tur skickar varan direkt hem till kunden. Tillverkaren kan finnas antingen i Sverige eller i något annat land inom eller utanför EU. Vissa svenska företag är mer en "förmedlare" av sängen och säljer varan mot provision från tillverkaren.

⁹ SIS – Swedish Standards Institute.

¹⁰ CEN- European Committee for Standardization

2 Syfte

Syftet med Konsumentverkets marknads kontroll är att kontrollera om våningssängar och höga sängar som säljs på den svenska marknaden är säkra och uppfyller gällande säkerhetskrav.

Ett annat syfte med en marknads kontroll var att stoppa försäljningen av våningssängar och höga sängar som inte är säkra och se till att sängar som har allvarliga brister återkallas från konsument.

En marknads kontroll syftar förutom till att skydda konsumenters säkerhet och hälsa, även till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan företag. Att säkerställa att produkter är säkra medför kostnader. Företag ska inte ha en konkurrens fördel genom lägre priser på grund av att sängar inte är kontrollerade och säkra.

3 Metod och urval

Projektet startade under våren 2016 med en marknadsinventering av vilka tillverkare och återförsäljare som kan hittas i Sverige. Inventeringen skedde främst genom sökning på internetsidor. Totalt hittades 65 företag som saluför våningssängar eller höga sängar i Sverige.

Ett informationsblad/varselsbrev om den kommande kontrollen togs fram och skickades ut till samtliga företag som hittades i inventeringen. Även branschorganisationer fick informationen för spridning bland sina medlemmar.

Informationsbladet/varselsbrevet publicerades även på Konsumentverkets webbplats (KOV.se) under sidor som riktar sig till företag. Bilaga 1 visar varselsbrevets utformning

Marknadskontrollen genomfördes på två sätt,

- provning av sängar mot gällande standard.
- dokumentationskontroll av utvalda sängar.

Ett urval av vilka motparter som skulle vara med i dokumentkontrollen respektive provning av säng genomfördes. Utgångspunkten för urvalen var att välja ut både stora och småföretag. Andra kriterium var att välja ut företag som kommer högt upp på sökträffar på internetsidor där det är troligt att konsumenter hittar deras utbud av sängarna eller företag som är en stor aktör på marknaden på annat sätt. En geografisk spridning över landet var också en parameter som ingick samt att få med både tillverkare och distributörer i kontrollen.

I samband med marknadsinventeringen studerades bilder på saluförda sängarna visuellt på de olika försäljningssidorna på internet. Med utgångspunkt från de säkerhetskrav som anges i standarden för våningssängar och höga sängar kunde vissa brister ses visuellt redan vid en första bedömning som gav en indikation om att några av sängarna med stor sannolikhet inte uppfyller gällande säkerhetskrav i standarden. Exempel på sådana brister som visuellt går att kontrollera är uppstickande hörnstolpar eller att öppning för stegen till den övre bädden är placerad på kortsidan av sängen vilket inte är tillåtet enligt gällande standard.

- För provning av våningssängar och höga sängar vid testlaboratorium valdes tio sängar ut.
- För dokumentkontroll valdes sju sängar ut.

De flesta sängar i marknadskontrollen beställdes via internet på olika webbplatser och en säng köptes direkt från en butik. Alla sängar levererades till Konsumentverket lokaler i Karlstad för samordning av transport till testlaboratoriet.

En av de beställda sängarna levererades aldrig från tillverkare, som finns inom EU, detta trots att återförsäljaren i Sverige som sålt sängen till oss begärde att få leveransen genomförd. På grund av detta blev det totalt nio sängar som provades mot gällande standard i marknadskontrollen.

Provningen av sängarna genomfördes under september till november 2016. Konsumentverket besökte testlaboratoriet som utfört provningen i januari 2017 för att få en genomgång av

provresultaten på plats av personalen som utfört provningen och för att få se de sängarna som ingått i provningen och se vilka brister som framkommit.

3.1 Definition

Utgångspunkten vid urvalet och granskningen av sängarna har varit standardens definition¹¹ om vad som ska anses vara en våningssäng eller en hög säng:

Våningssäng¹²

En uppsättning av komponenter som kan monteras som sängar, den ena över den andra, där översidan av den övre sängbotten är 600 mm eller mer ovanför golvet.

Hög säng¹³

En uppsättning av komponenter som kan monteras som en säng, där översidan av den övre på sängbotten är 600 mm eller mer ovanför golvet, oavsett av hur utrymmet nedanför används.

¹¹ SS-EN 747-1:2012+A1:2015 Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 1: Krav på säkerhet, hållfasthet och hållbarhet

¹² Claus 3.1 EN 747-1:2012+A1:2015. Konsumentverkets översättning av den engelska texten: "Bunkbed set of components that can be assembled as beds, one above the other, where the upper surface of the top bed base is 600 mm or more above the floor".

¹³ Claus 3.2 EN 747-1:2012+A1:2015. Konsumentverkets översättning av den engelska texten: "high bed - set of components that can be assembled as a bed, where the upper surface of the top bed base is 600 mm or more above the floor, irrespective of the use to which the space below is put.

4 Krav vid provning

Sängarna provades enligt utvalda provningspunkter i den gällande standarden för våningssängar och höga sängar.

EN 747-1:2012+A1:2015, Furniture- Bunk beds and high beds- Part 1: Safety, strength and durability requirements¹⁴

EN 747-2:2012+A1:2015, Furniture- Bunk beds and high beds- Part 2: Test methods¹⁵

Utvalda provpunkter:

Enligt EN 747-1:2012+A1:2015, del 1.

- 4.1.3 Sängbasen -*Bed base(s)*
- 4.1.4 Skyddsbrädor- *Safety barriers*
- 4.1.5 Stege och andra sätt till tillträde- *Ladder or other means of access*
- 4.5 Fastsättning av den övre bädden med den undre- *Fastening of the upper bed to the lower bed*
- 5 Instruktioner för användning- *Instructions for use*
- 6 Märkning- *Marking*

Enligt EN 747-2:2012+A1:2015, del 2.

- 5.2 Inspektion av produken- *Inspection of product*
- 5.3.1 Hål, mellanrum och öppningar- *Holes, gaps and openings*
- 5.3.2 V- och oregelbundet formade hål, mellanrum och öppningar- *V- and irregular shaped holes, gaps and openings*
- 5.4.2 Statisk last på skyddsbrädor- *Static load on safety barriers*
- 5.4.4 Slagprovstest på sängbasen- *Impact test on bed base*
- 5.4.5 Hållfasthetstest på sängbasen- *Durability test on bed base*
- 5.8 Fastsättning av den övre bädden i den undre bädden -*Fastening of the upper bed to the lower bed*
- 6 Testrapport- *Test report*

Konsumentverket begärde att provningsrapporterna från testlaboratoriet skulle vara kompletterade med bilder på de fel som hittas. Anledningen är att det kan finnas många olika typer av fel som täcks av en och samma provning punkt i standarden.

¹⁴ SS EN 747-1:2012+A1:2015 Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 1: Krav på säkerhet, hållfasthet och hållbarhet

¹⁵ SS EN 747-2:2012+A1:2015 Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 2: Provningsmetoder

5 Provning av sängar

5.1 Provning av sängar

Totalt levererades nio sängar till testlaboratoriet¹⁶.

Den tionde sängen kunde inte levereras av återförsäljare i Sverige trots att sängen var beställd. Återförsäljaren försökte vid flertal tillfällen förmå tillverkaren (som finns i annat EU-land) att leverera sängen. Tillverkaren uppges ha fått kännedom om att det är en tillsynsmyndighet som har beställt sängen för att låta prova den vid testlaboratorium. Den aktuella återförsäljaren i Sverige har valt att avsluta samarbetet med tillverkaren och de hade inte sålt några sängar från tillverkaren till kunder i Sverige. Konsumentverkets bedömning utifrån de bilder som setts på webbsidor, är att det är tveksamt om sängen uppfyller gällande säkerhetsstandard för våningssängar på grund av en design med uppstickande delar och stora öppningar.

Alla nio sängar som kontrollerades vid testlaboratoriet underkändes vid provningen. Fem av sängarna hade ett stort antal brister som indikerar att sängarna inte har kontrollerats tidigare enligt gällande standard, detta med tanke på att det finns brister i materialhållfasthet, felaktig utformning och mått på konstruktionen och öppningar som inte uppfyller säkerhetskraven i gällande standard

Löpande under våren 2017 skickades skrivelser ut till respektive motpart där vi begärde åtgärder. I flera fall begärde Konsumentverket säljstopp till dess att företaget kunde visa att produkten är säker. För fem sängar har Konsumentverket begärt att återkallelse skulle genomföras från konsumentledet.

Konsumentverket har köpt in sängar främst via försäljningssidor på internet. I de fall där Konsumentverket har ansett att sängar behöver stoppats från försäljning/återkallas har återförsäljarna kontaktat sina leverantörer/tillverkare för att få hjälp med att svara på de uppgifter som Konsumentverket har frågat efter. Flera av leverantörerna/ tillverkarna har inte kunnat lämna dokument till återförsäljarna och vidare till Konsumentverket trots upprepade påstötningar.

En återförsäljare avvecklade sin verksamhet under december 2016 och därför har vi inte kunnat nå dem för att kunna genomföra en återkallelse från konsument. Konsumentverket har i det fallet kontaktat tillverkaren som finns i annat EU-land med en begäran om att de ska vidta frivilliga åtgärder. Eftersom vi inte har fått svar från tillverkaren begärde vi assistans från tillsynsmyndigheten i det aktuella EU-landet (Polen) men fick trots detta ingen respons på vår begäran om assistans.

Tre av näringsidkarna i Sverige som varit återförsäljare för sängar från Polen har genomfört frivilliga återkallelser av de sängar som sålts i Sverige och stoppat dessa för vidare försäljning. I

¹⁶ DANISH TECHNOLOGICAL INSTITUTE, Denmark

dess fall har tillverkarna blivit informerad om sängarnas säkerhetsbrister men ändå valt att inte genomföra en återkallelse inom EU.

I ett av fallen ovan har tillverkaren i Polen valt att skapa egna webbsidor skrivna på svenska med försäljning riktad direkt mot svenska konsumenter och med direktleverans från fabriken.

Konsumentverket har rapporterat in de sängar som har allvarliga brister till informations- och varningssystem som finns inom EU. I det här fallet gjordes rapporteringen i ICSMS¹⁷ och RAPEX¹⁸. Via dessa båda system har andra länders tillsynsmyndigheter få kännedom om de farliga sängarna.

Efter publicering i ICSMS- och RAPEX- systemen har en av tillverkarna i (Nederländerna) i sent skede kontaktat Konsumentverket och meddelade att de hade beslutat att återkalla sin våningssäng inom hela EU. Tillverkaren skickade i samband med detta en provningsrapport till Konsumentverket som uppvisade ett provresultat med godkänt resultat på samma säng som provats i marknadskontrollen. Våningssängen har fått ett godkänt resultat hos ett testlaboratorium trots att sängen med omöjlighet kan uppfylla kraven i standarden (exempelvis har sängen öppning för den övre bädden på kortsidan, vilket inte är tillåtet enligt den gällande standard). Felet kan även ses visuellt på de bilder som finns i testrapporten.

I samband med handläggningen av ärendet har Konsumentverket kontrollerat äktheten av provningsrapporten och testlaboratoriets huvudkontor i Europa har återkopplat att testrapporten är äkta.

Eftersom Konsumentverket anser att det är allvarligt att sängar som inte uppfyller gällande säkerhetskrav har fått ett godkänt testresultat har myndigheten valt att skickat ett formellt klagomål till testlaboratoriets huvudkontor i EU om detta, med hänvisning till krav som ställs på testlaboratorier enligt EN ISO/IEC 17025:2017¹⁹.

Alla parter (tillverkare, återförsäljare och tillsynsmyndigheter) ska kunna lita på att en provningsrapport från ett testlaboratorium är korrekt och att farliga produkter inte placeras på marknaden.

¹⁷ Information and Communication System on Market Surveillance. The internet-supported information and communication system for the pan-European market surveillance.

¹⁸ Rapid Alert System for dangerous non-food products, The Rapid Alert System enables national authorities to quickly exchange information about dangerous products, thus allowing other member countries to screen their market and take appropriate action should the same product be found.

¹⁹ General requirements for the competence of testing and calibration laboratories (ISO/IEC 17025:2017).

6 Resultat från provningen av sängar

Ingen av de sängar som provades av testlaboratorium uppfyllde alla utvalda provningspunkter i gällande standard.

En av sängarna har varit provad tidigare av tillverkaren och de fel som hittades i den här kontrollen var kopplade till bristande kvalitén på trämaterialiet vilket orsakat försämrad hållfasthet. Sängen hade däremot inte några design- eller konstruktionsfel. Övriga sängar har troligen aldrig varit provade enligt gällande säkerhetsstandard eftersom bristerna är så många och omfattar både design-, konstruktion och hållfasthet.

6.1 Resultat för sängar som provats vid testlaboratorium

- Nio sängar har provats och samtliga sängar har mer eller mindre allvarliga brister.
- Fem av de provade sängarna har brister som bedöms vara så allvarliga att sängarna behöver återkallas från konsumenterna.
- Fyra av sängarna har brister som bedöms vara så betydande att sängen stoppas från försäljning fram till dess att tillverkaren kan visa att sängen är säker.
- Den tionde sängen som köpts för provning levererades aldrig av tillverkaren.

6.2 Exempel på brister som hittades vid provningen

- Farliga öppningar i skyddsbrädorna där barn kan glida ut genom öppningar och sedan bli hängande i huvudet och riskera att hängas/strypas.
- Lösa ribbor i sängbotten som kan flyttas ur position och få hela sängbotten att rasa ner.
- Uppstickande hörnstolpar där kläder kan fastna och orsaka fallolyckor eller stryprisker.
- Brister i hållfastheten på sängbotten och fallskydd.
- Fällmekanism där fingrar kan komma i kläm och riskera att bli amputerade.
- Öppning för stegen till den övre bädden är placerad på sängens kortsida vilket ökar risken för fall.
- Den övre bädden kan med låg kraft lyftas upp från den undre bädden, och därmed hamna ur position och välta ner.

	Inköpsställe	Produkt	Åtgärd
	Barnmöbler.se	Våningssäng Domi III <u>Tillverkare</u> MEBLOBED s.c http://www.meblobe.pl/ Polen	Begäran om säljstopp och återkallelse från konsument. Sängen återkallad i Sverige av återförsäljare. Ingen återkallelse genomförd inom EU. Notifierad i RAPEX och inlagd i ICSMS.
	Bygghemma.se	Loftsäng EdenWood Felix <u>Tillverkare:</u> Eden Wood Sweden AB Sverige	Begäran om säljstopp. Företaget har stoppat försäljningen av sängen.
	CDON.se	Våningssäng VidaXL Futon <u>Tillverkare:</u> VidaXL, Haba Services, Nederländerna	Begäran om säljstopp och återkallelse från konsument. Återkallad från konsument i Sverige och inom EU. Notifierad i RAPEX och inlagd i ICSMS.
	Furniturebox.se	Högloftsäng Ljusne <u>Tillverkare:</u> Prinskronan AB Sverige	Ärendet avslutat med påpekande. Mindre brister som bedöms kunna åtgärdas vid kommande produktion.
	Imöbler	Våningssäng Olle III <u>Tillverkare:</u> Kamós Meble Polen www.kamos-meble.pl	Företaget Imöbler har avvecklats och finns inte kvar. Begäran om säljstopp och återkallelse från konsument ställd till tillverkare. Ingen återkallelse genomförd inom EU. Notifierad i RAPEX och inlagd i ICSMS.

	Inköpsställe	Produkt	Åtgärd
	Jysk	Familjesäng Hjallerup <u>Tillverkare:</u> Jysk Danmark	Begäran om säljstopp. Sängen stoppades under utredning. Företaget kunde spåra kvalitetsbrister till en leverantör. Ny testrapport visar att sängen uppfyller gällande krav.
	Passionhome	Våningssäng Erik Grå <u>Tillverkare:</u> BMS GROUP Polen https://bms-group.pl https://interbeds.se/	Begäran om säljstopp och återkallelse från konsument. Sängen återkallad i Sverige av återförsäljare. Ingen återkallelse genomförd inom EU. Notifierad i RAPEX och inlagd i ICSMS.
	Peter Franssons Snickeri AB	Peter våningssäng <u>Tillverkare:</u> Peter Franssons Snickeri AB Sverige	Begäran om säljstopp. <u>Modifierad säng</u> har provats vid testlaboratorium och enligt testrapporter uppfyller sängen nu gällande krav.
	Vemdaliahuset	Våningssäng Compis <u>Tillverkare:</u> Vemdaliahuset AB Sverige	Begäran om säljstopp och återkallelse från konsument. Återkallelse genomförd i Sverige. Såld endast i Sverige.
	4 All Babies AB	Babybest Loftsäng Rosa_Grön. <u>Tillverkare:</u> Babybest Polen www.babybest.eu	Återförsäljaren i Sverige lyckades inte få tillverkaren att leverera en säng för provning vid testlaboratorium. Återförsäljaren har inte såld någon säng i Sverige. Okänt om sängen uppfyller gällande säkerhetskrav.

7 Dokumentkontroll av sängar

7.1 Dokumentkontroll

I samband med marknadsinventeringen studerades bilder på saluförda sängarna visuellt på de olika försäljningssidorna på internet.

För dokumentkontroll valdes sju sängar hos olika motparter ut där vi öppnade ärenden och uppmanade företag att med provningsprotokoll eller på annat sätt visa att sängen är säker.

En av sängarna bedöms som säker eftersom företag kunde uppvisa flera provningsprotokoll på den aktuella sängen där sängen klart provningen enligt gällande standard utan anmärkning.

För sex av sängarna kunde berörda företag inte visa att sängen var säker.

I de fall där företag inte kunde visa att en säng var säker begärde Konsumentverket att försäljningen skulle stoppas.

Flera av sängarna i marknadskontrollen saknade enligt myndighetens visuella bedömning möjlighet att bli godkända enligt gällande standard eftersom deras design/konstruktion inte uppfyller uppsatta säkerhetskrav.

En tillverkare från i Danmark ville inte frivilligt genomföra ett säljstopp på sin säng, därför behövde Konsumentverket öppna sju nya ärenden riktat mot de återförsäljare som saluförde sängen i Sverige vid tillfället.

En annan tillverkare hade modifierat sin säng och låtit prova den nya modellen mot gällande standard och fått den godkänd hos ett testinstitut.

Ett företag har valt att sluta sälja våningssängar helt och har tagit bort dessa helt från sitt sortiment.

Ärendehandläggningen för dokumentkontrollen fördröjdes eftersom det uppstod kö vid ett provningslaboratorium. Flera av våra motparter valde att anlita samma testlaboratorium för provning av sina modifierade produkter. Ärendena hölls öppna för att invänta godkända provningsresultat från de företag som genomförde en provning av sin nya modell.

I samband med att Konsumentverkets har avslutat ärenden mot företag i marknadskontrollen så har företagen fått påpekande om att alla sängar i deras sortimentet måste vara säkra.

8 Resultat för sängar i dokumentkontroll

Sju sängar granskades totalt i kontrollen.

- Fem av sängarna har stoppats från försäljning tillfälligt eller helt.
- En säng klarade granskningen utan anmärkning.
- I ett fall har motparten slutat sälja våningssängar, webbsidan har uppdaterats och ärendet är avslutat.
- En tillverkare från annat EU-land ville inte frivilligt stoppa försäljningen av sin produkt, därför kontaktades återförsäljare i Sverige för att stoppa försäljningen, vilket ledde till att åtta nya motparter tillkom.

8.1 Exempel på brister som hittades vid dokumentkontrollen

- Företaget kan inte visa att sängen är säker exempelvis genom att visa upp en testrapport från provning enligt gällande standard
- Farliga öppningar finns på kortsidan av den övre bädden där ett barn kan falla ut.
- Uppstickande hörnstolpar där kläder kan fastna och orsaka fallolyckor eller stryprisk.
- Fallskydd saknas helt eller delvis.
- Höjden på sängbotten är mer än 60cm över golvet och fallskydd saknas.
- Öppning för stegen på den övre bädden finns på sängens kortsida vilket ökar risken för fall.

Inköpsställe	Produkt	Åtgärd
Basis Snickeri	Klassisk loftsäng <u>Tillverkare:</u> Basis Snickeri Sverige	Begäran om säljstopp. Provningsprotokoll saknas. Öppning för den övre bädden finns på kortsida av sängen (ej tillåtet enligt standard). <u>Modifierad säng</u> har provats vid testlaboratorium och enligt testrapporter uppfyller sängen nu gällande säkerhetskrav.
Erdal of Sweden	Grimstad Familjesäng <u>Tillverkare:</u> Erdal of Sweden Sverige	Sängen tillfälligt säljstoppad. Provningsprotokoll saknas. Sängen har skickats till testlaboratorium för provning och enligt testrapporter uppfyller sängen nu gällande säkerhetskrav.
IKEA	Våningssäng Svärta <u>Tillverkare:</u> IKEA Sverige	Sängen uppfyller gällande standard enligt flera inskickade testrapporter.

Inredarna i Åre	Våningssäng med snowboard som fallskydd <u>Tillverkare:</u> Inredarna i Åre	Begäran om säljstopp. Företaget har slutat sälja våningssängar sedan flera år tillbaka. Webbsida var ej uppdaterad och våningssängar borttagna från sortimentet.
MIO	Alfons hög säng <u>Tillverkare:</u> MIO Sverige	Begäran om säljstopp. Provningsprotokoll saknas. Sängens botten högre än 60cm över golv, fallskydd saknades runt om bädden. Sängen är borttagen från sortimentet.
Permia	KIM våningssäng <u>Tillverkare:</u> Permia Sverige	Begäran om säljstopp. Provningsprotokoll saknas. <u>Modifierad säng</u> har provats vid testlaboratorium och enligt testrapporter uppfyller sängen nu gällande säkerhetskrav.
Sleepo AB, Länna Möbler AB, Syster Lycklig AB, FarmhouseLiving, ENJA Inredning AB, Kitchen time AB/ Confident Living AB Solhem AB, Denny's Home	Wood loftsäng <u>Tillverkare:</u> Oliver Furniture Danmark	Begäran om säljstopp. Provningsprotokoll saknas för modell med en öppning för den övre bädden på kortsidan (ej tillåtet enligt standard). Beslut om säljstopp riktat till återförsäljare i Sverige.

9 Diskussion

Resultatet av provningen och dokumentkontroll visar att flera möbler som finns på EU-marknaden inte har kontrollerats och provas av tillverkaren trots att det finns en gällande och tillämpbar säkerhetsstandard på området sedan många år.

Den slutsats som Konsumentverket har dragit av projektet och handläggningen av ärenden med motparter både i Sverige och inom EU är att:

- Flera näringsidkare i Sverige och inom EU inte tar sitt ansvar att säkerställa att de möbler som de sätter på den svenska/europeiska marknaden är säkra.
- Det är få tillverkare som har kunnat visa upp dokument som styrker att sängarna uppfyller gällande EU-standard.
- Återförsäljare av våningssängar och höga sängar ställer inte tillräckligt dokumentationskrav på sin tillverkare och leverantörer att visa upp dokument som verifierar att varorna är säkra.
- Det är viktigt att genomföra marknadskontroll inom området möbler eftersom det uppenbarligen finns stora brister på varor som riktar sig till konsumenter.

Utöver provningsresultaten av sängarna har följande situationer uppstått:

- När en tillverkare i ett annat EU-land inte frivilligt vill agera och genomföra proportionerliga åtgärder, behövs stöd och assistans från den marknadskontrollerande myndigheten som finns i det aktuella landet för att genomföra åtgärder som exempelvis försäljningsstopp, återkallelse med stöd av det egna landets lagstiftning. Det är viktigt att hela kedjan för åtgärder fungerar för att skydda konsumenter från säkerhetsrisker.
- I marknadskontrollen har myndigheten sett exempel på återförsäljare i Sverige som har stoppat försäljning av sängen och genomfört återkallelser i Sverige medan tillverkaren inom EU, som borde ta ansvaret för en återkallelse från konsumentledet, har inte agerat alls.
- Konsumentverket har även sett exempel på tillverkare inom EU som har avslutat samarbete med svenska återförsäljare, som återkallat en bristfällig säng, och i stället börjat marknadsföra och sälja sina våningssängar direkt till svenska konsumenter via egna webbsidor med försäljningstext på svenska. När svenska konsumenter köper dessa varor direkt från tillverkaren/fabriken som finns i EU-land utanför Sverige har Konsumentverket som tillsynsmyndighet begränsad möjlighet att agera.
- Konsumentverket har sett exempel på testlaboratorium som på oklara grunder har utfärdat ett provningsprotokoll som visar på ett godkänt resultat trots att det inte är möjligt att utfärda detta enligt den gällande standarden.

Slutsatsen av ovanstående reflektioner är att i och med att det finns en begränsad möjlighet för en tillsynsmyndighet att agera mot en tillverkare i ett EU-land, om varor visar sig inte uppfylla gällande säkerhetskrav är det av yttersta vikt att tillsynsmyndigheter inom EU har ett nära och effektivt samarbete.

Utifrån lärdomar av denna marknadskontroll anser projektet att det är viktigt att resurser tillsätts framledes för att fortsätta marknadskontroller av möbler och för fortsatt utveckling av myndigheters samverkan.

10 Bilagor

Bilaga 1: Varselbrev – Snart genomför vi en marknadskontroll av våningssängar och höga sängar

SNART GENOMFÖR VI EN MARKNADSKONTROLL AV VÅNINGSSÄNGAR OCH HÖGA SÄNGAR

Under 2016 kommer Konsumentverket att kontrollera våningssängar och höga sängar. Syftet med kontrollen är att se till att de sängar som säljs på den svenska marknaden uppfyller EU:s säkerhetskrav.

Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för möbler som ska köpas eller användas av konsumenter. Detta omfattar även möbler som används av konsumenter i olika näringsverksamheter, till exempel hotell, vandrarhem och i stugbyar.

Alla möbler som säljs i Sverige omfattas av produktsäkerhetslagen (2004:451). Lagen ställer krav på näringsidkare så att de produkter som säljs till landets konsumenter ska vara säkra. Konsumentverket har som myndighet rätt att begära ut de handlingar som kan ha betydelse för utredningen. Det kan bland annat röra sig om upplysningar, dokument och varuprov.

– Vad gäller för dig som är tillverkare, distributör eller återförsäljare i Sverige?

Tillverkare eller importör

Är du tillverkare ska du ha gjort en riskbedömning av varan och ha dokumentation som visar att gällande säkerhetskrav är uppfyllda. Ett sätt att visa att varan är säker är att prova den vid ett testlaboratorium mot en tillämplig och gällande säkerhetsstandard.

Även den som importerar möbler från länder utanför EU/EES eller säljer produkter under eget namn eller varumärke är tillverkare i lagens mening.

Distributör eller återförsäljare

Om du köper produkter från länder inom EU (EES) och säljer dem vidare utan att förändra dem, betraktas du som distributör. Du ska på uppmaning kunna visa upp dokumentation från tillverkaren som visar att produkten är säker.

Vilka krav ställs på våningssängar och höga sängar?

Det finns två EU-standarder med säkerhetskrav och provmetoder för våningssängar och höga sängar. Kraven på säkerhet tar särskilt hänsyn till risker för barn och ställer krav på exempelvis funktioner, mått, och permanent märkning.

Vissa risker med våningssängar kan förknippas med felanvändning och därför kommer särskilt sängarnas bruksanvisning och märkning att granskas.

Exempelvis anger standarden för våningssängar och höga sängar att den övre bädden inte är lämpliga för barn under sex år. På sängarna ska det finnas en permanent märkning som informerar om detta, antingen med en text på svenska eller symbol/piktogram.

Vid kontrollen utgår Konsumentverket från att det ska finnas en provningsrapport eller en likvärdig teknisk dokumentation för den aktuella sängen. Dokumenten ska visa att sängen klarar kraven i en tillämplig standard. Inom EU gäller följande standarder för våningssängar och höga sängar:

- EN 747-1:2012+A1:2015, Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 1: Krav på säkerhet, hållfasthet och hållbarhet
- EN 747-2:2012+A1:2015, Möbler för hemmiljö - Våningssängar och höga sängar - Del 2: Provningsmetoder

Hur går marknadskontrollen till?

1. Konsumentverket begär in dokumentation för ett antal sängar från olika näringsidkare.
2. Ett urval av sängar skickas på provning.
3. Konsumentverket granskar dokumentation och provningsresultat och ser till att tillverkaren vidtar tillräckliga åtgärder om det framkommer brister vid någon av kontrollerna.
4. En projektrapport sammanställs och information om kontrollen presenteras i ett utskick till branschen och på Konsumentverkets webbplats.

Om sängen inte uppfyller kraven

Konsumentverket eftersträvar i första hand frivilliga åtgärder men myndigheten kan exempelvis kräva följande:

- Försäljningen stoppas tillfälligt
- Produkterna dras tillbaka från försäljningsledet.
- Sängen återkallas från konsument

Kraven kan riktas mot såväl tillverkare/importör som distributörer/återförsäljare.

Projektledare vid Konsumentverket: Maria Holmberg

Har du frågor är du välkommen att kontakta Konsumentverkets växel: 0771 - 42 33 00 eller via e-post konsumentverket@konsumentverket.se

Läs mer på vår webbplats om vilka regler som gäller för sängar:

www.konsumentverket.se/Foretag/Regler-per-omrade-och-bransch/Mobler-och-inredning/Sangar/

Konsument
verket · KO

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
Telefon: 0771-42 33 00. konsumentverket.se